

schikbaar
niet. God

derwijzen
vindt ge
ten rang
innen van
komt de
g niet te

van uw
p de bur
het voort
agelooft
ooveld,
mdat zijn
dagogisch

jn, indien
ppen met
en eerste
ook hier
z: hooge
s dan ook
niet an
t God er

gegen we
ene regel
n van drie
alent.

maand pu
loopt om
e talenten
ten of bij
voel van
rgt.
k heerlijk
kansel en
s dorpen
f talenten
dijk leven
n uitloot
l aan in-
g, er zou
n. Maar
n, in zeer
e ons ook
en eerste

algemeen
ed gekdt.
zijn vrij
inatie en
leren uit-
belagen
nenschen
aam, het
noegame

kantoren
en huis-
En waar
n minder
gedurig
et anders

o onware
ooral het
eel man-
Gerefor-
alle lan-
t Bilder-

zijn noch
eid, maar
en; ook

want het
schikt.
chappen,
ntstoken,
en deed.
e, zoo
middel-
atige van
n arts of

wat ge-
spanning
te waar,
ekende,
den rang
egraven,
rolijt uit
ik is een
oogt en

mdat hij
od hem
gen God

heid van
ver dien
egelaten.
somt niet
en talent,
erd wor-
begraaft.

grote of
twee
in zijn
talenten,
daarom
talenten

zods be-
ding die
een niet
God de
n heeft.
zonde,
voorstel-
schonk,
a er, als
t handel

volle ontlooiing kon geven aan wat God
in hem legde.

Wie uit de Gereformeerde beginselen leeft,
zal beseffen, dat de talenten, evenals het
geld, een goed zijn, dat God de Heere in
zijn genade, aan een volk, aan een natie,
aan een kerk, aan zekeren kring schenkt.

Hij kon alle talent onthouden, en dan
had nog niemand te klagen. Immers Hij
is soeverein en vrijmachtig.

Al wat Hij geeft, zal deswege met dank
ontvangen worden. Wie drager van zulk
een talent is, zal zich van Godswege ge-
voelen, om zijn talent het meest ten
nutte van zijn volk, zijn kerk of zijn
kring aan te leggen. En dat volk, die kerk
of die kring zal zich verplicht gevoelen,
om alle tijd en in te richten, als het best
en het meest strekken kan, om dat door
God geschonken talent te laten uitkomen
en zich te laten ontlooiën.

Onder de beïjders des Heeren schuilt
hierin zelfs een deel van de *gemeenschap
der heiligen*.

Gemeenschap der heiligen toch beduidt
volstrekt niet alleen zeker lieflijk met elkaar
omgaan, en saam bidden, en saam ver-
keeren in het heilige; maar veel meer het
met elkaar gemeen hebben van de gaven
die God in zijn gemeente aan de onder-
scheidene heiligen schenkt.

Die gaven nu kunnen van allerlei aard
zijn. Het kunnen zijn gaven des gebeds,
gaven van onderscheiding der geesten, gaven
van dienende liefde, gaven van prediking
en vertroosting, gaven van vermaning
en verkwikking der geesten; maar het
kunnen ook zijn gaven van dichtkunde,
gaven van welsprekendheid, gaven van ver-
weer tegen de dwaling, gaven van weten-
schap en zooveel meer.

En van alle deze gaven nu geldt het, dat
de geloovigen die onder elkander gemeen
zullen hebben. Iets waarin tweerlei ligt.
Ten eerste dat wie ze heeft, wijl God ze
hem gaf, die gaven ten meesten nutte der
anderen zal aanleggen; en ten andere, dat
die anderen deze van God geschonken
gaven zullen waardeeren en gebruiken.

Het is er mee, naar de apostolische on-
derwijzing, als met de leden van het lichaam.
Voet, hand, oor, oog, alles heeft zijn eigen
gave van God ontvangen, en alle deze leden
moeten elkaar onderling steunen en voor
elkander bestaan.

Of nu in het schenken van weinig talenten
een oordeel Gods schuilt, of wel dat het on-
thouden van meerdere talenten in de schep-
tingsordinantie ligt, laten we hier onbes-
proken.

Een feit is het, dat er nu en dan tijd-
perken komen, dat de talenten williger uit-
botten, en andere tijdperken, dat ze bijster
schrakelijk zijn.

Wie de eeuw van Augustinus met die van
Huss vergelijkt, of ook de periode van
Luther en Calvijn met die van Brakel en
Smijtegelt, voelt terstond het verschil.

Zelfs op het gebied van het nationale
leven merkt men dat. Wat bracht ons volk
niet een helden en genieten op elk gebied
in de 16de en de eerste helft der 17de eeuw
voort, en hoe mager was niet de periode
die daar straks op volgde?

Ook natie en natie verschilt. Wat was
Duitsland vroeger niet arm aan talent, en
wat heeft het Godde thans niet liefdelijk,
dit land in deze eeuw bijna op elk gebied met
mensen van den eersten rang te verkrijgen.

Toch dringen we hier thans niet verder in.
Het is ons voor ons doel genoeg, indien
maar duidelijk het besef opwaakt, dat de
starren van eerste grootte zeldzaam, die
van den tweeden rang vele in aantal, en
die van den derden rang de meest ge-
wone zijn; en dat deze stand van zaken niet
alzo door ons gezocht, maar door den
Heere onzen God alzo over ons beschikt is.

En dan ook, dat wij menschen, op elk
terrein, en dus ook op theologisch gebied,
met dit onthoudbare feit te rekenen, en
er ons naar te gedragen en in te richten
hebben.

Vraag nu: Hoe kan, hoe moet dit, zul-
len we niet schuldig staan aan *krachtsver-
spilling*?

Concerten.

Voor niet zoo langen tijd brachten we
het concertbezoek ter sprake, en veroorloof-
den ons toen te wijzen op de vergissing
door hen begaan, die waanden dat de
muziek, zonder keuring van haar geest en
uitwerking, genoten, onverschillig aan ons
geestesleven voorbijging.

Om wel te doen uitkomen, dat dit geen
particulier inzicht van een anti-musikaal Cal-
vinist was, wezen we toen o. a. op het oor-
deel van Hartmann, wiens bewondering voor
de muziek, en wiens aesthetische rijpheid wel
niemand in twijfel zal trekken, en die toch
geheel in gelijken zin sprak.

Het doet ons daarom genoegen, dat thans
ook in ons land en uit geheel anderen kring
dan de onze, gelijk oordeel en gelijke klacht
vernoemen wordt.

In de *Gids* van Februari 1894 heeft name-
lijk Dr. J. Ovinck, van Gouda, een zeer idea-
listisch schrijver, maar die in het minst niet
op ons standpunt staat, een schoon artikel
over het «genieten van muziek» geplaatst
(p. 313-358), waarin veel voorkomt, dat
we geheel beamen.

Het loont daarom de moeite enkele bree-
dere zinsneden uit zijn diep gedacht artikel
ook aan onze lezers voor te leggen.

Zoo laat hij zich over het weinig verheven
en innerlijk onware karakter van de gewone
concerten in dezer voege uit (p. 339):

Welk een wonderlijk ding is toch een con-
cert! Van te voren wordt vastgesteld, dat men
zich op een bepaald uur muzikale emoties wil
verschaffen.

Wordt daarvoor nu dat uur uitgekozen, waarin
men kan aannemen, dat de menschen het meest
vatbaar zijn om het gehoorde op te nemen. In
te minst niet. Als men de concerten op den

morgen of den middag zette, zou er bijna nie-
mand komen; iedereen heeft zijne betrekking,
zijn dagelijksche bezigheden, die hij natuurlijk
niet in den steek kan laten. Men moet dus
wel een avontuur nemen, en dan is er een ge-
heel den dag met zijn indrukken over de men-
schen heengetaan; ze zijn moe, of tenminste
onfris, verkeerden nog onder de nawerking van
het middageden, hun stemming is laag, wereldsch,
verstrooid, en dit wordt natuurlijk niet beter als
zij in een warme zaal komen vol gaslicht en
drukke. Is nu verder de inrichting der uitvoe-
ring, wat pauzes, duur en afwisseling der num-
mers betreft, gebaseerd op artistieke overwegin-
gen? Ook dit niet. Men is nu eenmaal uit en
wil natuurlijk niet na ééne ouverture en één
symphonie weer naar huis, want de avond is
nu «gebroken» en men zou niets goeds meer
kunnen uitschrijven; bovendien zou het jammer
zijn van het met moeite verkregen samenzijn
van al die musici niet te profiteren en niet
eenige bepaalde composities ook nog te hooren,
als men er toch voor in de gelegenheid is, en
de pauzes kunnen een bepaalde lengte niet over-
schrijden, want dan zou de avond te gerekt,
worden, en het is ook veel te vervelend in een
warme zaal, waar men door de plaatsing zeer
gebrekkig praten kan, zoo lang zij te zitten
zonder iets uit te voeren. Zoo trekken op een
ongunstig uur, onder ongunstige condities van
opnemen, een reeks kunstwerken van den meest
verschillenden aard met onrustbarende snelheid
door de hoofden van het concertbezoekend pu-
blik heen.

Een uittreksel, waaraan we over hetzelfde
onderwerp, ditmaal nog alleen dit citaat toe-
voegen (p. 314):

Zoo heeft het begrip «concert» voor ons niets
bijzonders: het behoort onder de rubric, amuse-
menten. Als er een muziekuitvoering aan-
gekondigd wordt, eten wij misschien van vroe-
ger en weten dan zeker, dat wij ons een paar
uur later in «hooger sferen» zullen bevinden;
ook het menu, dat daar zal worden opgedragen,
is ons bekend, en wij herinneren ons van vroe-
ger, welke reeks aangename sensaties wij te wan-
ten hebben. Als wij na afloop de zaal verlaten,
komen wij zonder duizelig te worden weer in
de lagere sferen, en ook deze verandering is
weer niet onaardig. Wij gaan dan ergens ge-
zellig, bijeen zitten, slaken enige verrukkelijke uit-
roepen en halen ons nog eens voor den geest
wat in het muzikale menu ons minder behaagde
en wat minder goed klaargemaakt was. In dit
alles is niets geheimzinnig; het loopt af, juist
zoo als wij het verwachten.

Zoo is de muziek een zeer gewoon bestand-
deel geworden van ons dagelijks leven.

En welk een gewichtig bestanddeel! Nooit
is een kunst zoo algemeen beoefend, is zoo met
alle dingen samengeweven geweest als de mu-
ziek in onze negentiende eeuw. In de grotere
plaatsen zijn avond na avond concerten, opera's,
café chantaux; in alle straten en steegen, overal
op het platteland hoort men piano's, violen en
orgels, waarmee jonge en oude menschen lange
uren doorbrengen; overal zijn zangverenigingen
en zelfs de kleinste dorpen hebben hun man-
nenkoor, welks leden in de bovenaard eener
berg aan een tafel met bierpotten, hun gebaard
gezichten vol bezieling op den directeur gericht
uit onbekende borst hunne vaderlandslieden,
humoristische of gemoedelijke liederen aanhef-
fen. Er worden jaarlijks wedstrijden van mu-
ziekcorpsen gehouden en groote meerdagache
muziekfeesten met extra treinen, feestreden, feest-
maaltijden georganiseerd; op de straten hoort
men volksliederen en populaire dansen, glissende
en schetterende draaiorgels. In de godsdienst-
oefeningen vormt het gemeenschappelijk gezang
een belangrijk bestanddeel, op galadins brengt
een orkest «eenige schoone nummers ten ge-
hoore», en de soldaten trekken uit «onder de
opwekkende toonen der militaire muziek. Er
is een heiliger componisten, virtuos en dirigent-
en; men heeft sterren van de eerste, tweede
en derde grootte; onbetwistbare professoren en le-
raren aan hogere en lagere scholen. Talloze
bladen papier worden jaarlijks met nieuwe com-
posities beschreven, die dan worden ge-
drukt, uitgevoerd of vergeeten. Er zijn gilden
van critici en recensenten, die door een ver-
blijf in een «Sommerfiche» van de afmatende
en ontzuwende wintercampagne uitgerust,
plichtsbeseft gedreven bij het lengen der avonden
weer op hun post terugkeeren en geduldig de
eindeloze reeks uitvoeringen over zich heen
laten gaan, die zij in niet al te eenentwintig, liefst
geestige en ten minste onderhoudende artikelen
te bespreken hebben. Er bestaan muzikale
tijdschriften, muzikale richtingen, sympathieën
en partijen; er is een muziekphilosophie. En
wie weet of de quantiteit van dit alles in de
volgende eeuwen niet evenzeer zal toenemen als
wij hierin bij de achtende eeuw zijn vooruitge-
gaan! Het muziekleven onzer dagen heeft ge-
wichtige punten van overeenkomst met de be-
oefening der literatuur in den Romeinschen
keizertijd.

Voor deze laatste opmerking worde niet
in den wind geslagen.

De keizereeuw te Rome was zoo schitte-
rend, zoo genotvol, en stond blijkbaar zoo
hoog. Het scheen alsof de gouden eeuw van
menschenlijk geluk gekomen was.

En toch, juist die verrijning van het leven
en die algemeenmaking van wat niet anders
dan aristocratisch bestaan en bloeien kan,
verried toen reeds voor den kenner den nade-
renden ondergang, die niet zoo lang daarna
op zoo ontzettende wijze gekomen is.

Nu vertoont het einde dezer eeuw schier
op elk gebied met de toenmalige toestanden
zoo in het nog loopende overeenkomst.

Op sociaal gebied. In de toenemende
welde. In de wijze van het onderling ver-
keer. In de fijne levensvormen. In het dalen
van geestdrift en van burgerdeugd. Ook in
de algemeenmaking van belletristiek en kunst-
genot.

Vergelijken bij het Rome dier dagen,
scheen destijds Jeruzalem o. zoo arm, zoo ver-
nederd, zoo onrijn, zoo weinig menschenlijk.

En toch, door Jeruzalems straten wan-
delde toen hij, bij wiens kribbe de muziek
uit hooger sferen zoo goddelijk rein ge-
klonken had, en toen Rome met haar
welde onderging, bleek het die Christus te
zijn, die de wereld had gered.

Gaat nu niet het veiligst, wie ook nu
met die inzinkende wereld en haar valsche
kunstvergoeding breekt, om zich in stillen
oatmoed neder te buigen voor den «Man
van smarte»?

Recensie.

Gaarne vestigen we bij het verschijnen
der 4de aflevering nogmaals de aandacht op
LION CACHET's *Een jaar op reis in dienst
der Zending*.

Niet alleen toch, dat dit werk even boeiend
blijft, als toen het aanving, maar het neemt
zelfs toe in belangrijkheid.

Op den titel afgaande moest men ver-
wachten, uitsluitend een verhaal te krijgen
van wat onze Broeder zag en hoorde en
ervoor; maar almeer geeft zijn werk ons
een breed verhaal van wat in het verleden
onzer Zending ligt.

Hij geeft dit zeer nauwkeurig, met vele
citaten, met beroep op oorspronkelijke stuk-
ken, en meest met gezonde kritiek. Zoo
thans vooral over de poging om door «Zen-
ding-werklieden» te evangeliseren.

Terecht wijst Lion Cachet er op, dat de
Zending-werkman of goed werkman is, maar
dan ook in zijn ambacht opgaat, of goed
zendeling, maar dan zijn ambacht verwaar-
loost.

Dit is o. i. juist geoordeeld, al dachten
we er bij: Pas dit nu eens op den Zen-
ding-arts toe, en tot welke conclusie kom-
ge dan?

Doch dit daargelaten, belooft deze uit-
gave meer en meer een werk van beteke-
nis te worden.

Slechts spreken we den wensch uit, dat
om het verleden de actualiteit niet in de
schaduw trede.

Wat dit werk belooft, en wat er van
verwacht mag worden, is in de eerste plaats
dat het ons een levend beeld geve van wat
de Zending thans, met name op Java, is.

Vooraf van Lion Cachet verwachten we
dit, daar hij er zelf was en als eter zijn
weerga zoekt.

PASTORIE te Boornbergum en Korteheem.

Ingekomen bij Ds. OEGEMA: Door Ds. Syk-
kens te Delfzijl f 2.50, gevonden in het kerkzaksje.
Bij Ds. REININK: Van Ds. W. Maan te Vree-
land f 2.50.

Verder is opnieuw bij den Penningmeester
BERGMA voorgaande week ingekomen: Van
den heer Dr. Franssen te Winterswijk, f 25;
alsmede van de Jonged-vereen. *Held de waar-
heid en de vrede lief*, te Goes f 2.50.

Hartelijk dank aan de milde gevers; dat dit
anderen tot voorbeeld moge strekken, om ook
een steentje aan te dragen aan het huis van
een dienstknecht Gods.

Groetend met heilbode,
H. G. v. d. LAAN, Secretaris.

Uit de Pers.

Al hielden we onze lezers buiten den strijd die
over *Neerbosch* is gestreden, zoo komt het ons
toch blijkbaar voor, de conclusien van het Rapport
in deze zaak ook aan onze lezers voor te
leggen.

Zie luiden aldus: p. 70, in zake de paedag-
gesteldheid:

Conclusien. Wij zijn aan het einde van onze
mededeelingen en beschouwingen gekomen, en wil-
den ons wenschen in de volgende conclusien samen-
vatten. Wij zijn eenparig van oordeel:

1. dat de inrichting der weesinrichting moet wor-
den gestaakt, en in verband met de verdere over-
wegingen, van opnemng van almeue verpleegden
voorloopig moet worden afgezien;

2. dat met behoud van den eenvoud, aan de
inrichting, eigen, achtereenvolgens verbetering moet
worden gebracht:

a. in de badinrichting;

b. in de waschgelegenheid in het belang der
dagelijkse reiniging;

c. in de ruimte tusschen de kribben in de slaap-
zalen;

d. door vermeerdering en doelmatiger inrichting
der privaten en waterplaatsen.

3. dat het personeel uitgebreid eischt;

4. dat de weeren, behoorlijk ingedeeld, moeten
komen te staan onder rechtstreeksche toezicht van
aan den directeur verantwoordelijke personen;

5. dat de vrouwelijke weeren vooral de leiding
behoeven van voor hare taak berekende weesmoed-
ers of helpers onder toezicht van den directeur
zelfs;

6. dat de straffen moeten worden verzacht en
geregeld;

7. dat geen zware straf mag worden uitgedeeld
zonder voorkennis van den directeur;

8. dat de directeur op gezette tijden met de
beambten moet aanteekomen om de belangen der
weeren te bespreken;

9. dat de directeur zijne aandacht meer uit-
sluitend tot de weesinrichting moet bepalen;

10. dat een bestuur of commissie van toezicht
op de hoogte moet blijven van de toestanden in
Neerbosch en moet zorgen voor de naleving der
door haar bekrachtigde reglementaire voorschriften
ten behoeve van de opleiding en verpleging der
weeren.

Sommige leden onzer sub-commissie wenschen
hieraan toe te voegen dat nog onder verbeteringen
aanbeveling verdienen, o. a. de stichting van een
gymnastiekzaal, het versieren der wanden met
focusspelijke spreuken, de opheffing van het win-
terkelf, het aanbrengen van brandtrappen en andere
middelen tot verzekering van de veiligheid in geval
van brand, uitbreiding der waterleiding tot de boven-
verdiepingen. Voorts zijn zij van meening, dat
voortaan aan helpers der reiniging van jongens
moet worden toevertrouwd, en dat de directie ge-
durende een zeker aantal jaren op de hoogte moet
blijven van het doen en laten van ieder kind, dat
de weesinrichting verlaten heeft. Door één lid
wordt de wensch uitgesproken om het huis in de
Brouwerstraat te *Nijmegen* voor aanblijfsjongens
in te richten, en de weeren die voort en of ander-
vak moeten worden opgeleid na hun 14de jaar te
Nijmegen bij baten in de werkplaats te laten leeren.

Alleen de drukkerij, de bindrij, de klompenma-
kerij en de meubelmakerij wenscht hij te *Neerbosch*
te behouden.

De weesinrichting te *Neerbosch* heeft gedurende
de dertig jaren van haar bestaan naar onze over-
tuiging veel goeds tot stand gebracht. In alle
groote en vele kleine plaatsen van ons land zijn
hare verpleegden in betrekkingen van allerlei aard
verkeerd, en de tevredenheid van werkgevers en
werkgeestes over werkzaamheid en gedrag van zoo
vele in *Neerbosch* opgeleide kinderen is het beste
bewijs, dat de weesinrichting voor de maatschappij
zeer nuttig heeft gewerkt. Indien de directeur, he-
geen wij niet betwijfelen, bereid is, om de leemten
in zijne stichting te erkennen, en zich den arbeid
onzer commissie ten nutte wil maken, als prikkel
om de zoo noodige hervormingen spoedig door te
zetten, dan zullen wij ons moeielijk optreden in deze
zaak niet betreuren, en zal de waarde van zijn
arbeid worden verhoogd.

En voorts: (p. 38.) in zake het beheer:

1. dat haar onderzoek geen sporen van kwade
trouw of onttrekking der fondsen aan hunne be-
stemming heeft aan het licht gebracht, maar wel
een zoo primitieve administratie heeft ontkend, dat
daarin geen waarborgen voor een deugdelijk beheer
zijn gelegen, en eene ruime aanleiding wordt ge-
vonden tot beschuldigingen en verachtmakingen,
waarvan de ongegrondheid niet kan worden be-
wezen;

2. dat de financiële administratie een algeheel
hervorming, behoort te ondergaan. In de eerste
plaats moet de vermening van de particuliere in-
komsten van den directeur met die der vereniging
opgehouden. Alle inkomsten moeten worden geboekt
onder hare ware benamingen, en evenals de uit-
gaven onder verschillende hoofden worden gebracht,
opdat afdoende controle mogelijk worde en de
financiële uitkomsten van elken tak van dienst
kunnen worden nagegaan.

Door het bestuur of eene commissie uit het be-
stuur worde voortdurend toezien op de geldelij-
ke administratie naar vast te stellen regels.

In zake den hygienischen toestand p. 131:

De Hygienische Subcommissie kan in
gemeede verklaren — na een ampel en
nauwkeurig onderzoek door hare leden op verschil-
lende tijden gedaan, door de meesten meerdere
malen, bij dag, des morgens vroeg en des avonds
laat — gehoord verschillende directeurs, hogere
en lagere beambten en weeren — gezien de gehele
inrichting van voren tot achter en van boven tot
beneden — dat de toestand der weeren in
inrichting te *Neerbosch* uit hygienisch
oogpunt over 't algemeen gunstig is te
noemen.

Orde en netheid laten weinig te wenschen over.
Tegen de werkplaatsen, scholen en magazinen
bestaat geen bepaalde hygienische bedenking.

Voeding, kleeding en dekking zijn goed, zoodat
den directeur daarvoor een woord van waardeering
toekomt.

Er dient evenwel in het oog te worden gehou-
den, dat de stichting niet is gebouwd naar een
voortafel plan, maar dat zij allengs is gegroeid
en thans zulk een omvang heeft gekregen, dat in
verband met de vorderingen der hygiëne gedurende
de laatste jaren er enkele gebreken zijn ontstaan,
die echter met eenige geldelijke opoffering zijn weg-
te nemen.

Vandoor dat de hygienische Subcommissie zich
verplicht acht, de volgende conclusien aan het be-
stuur der weezen-inrichting over te leggen, opdat
het met het gedane onderzoek winst kunne doen.

II.

1. De ventilatie der slaapraken is onvoldoende,
en kan gemakkelijk verbeterd worden, desnoeds
met behoud der tegenwoordige ruimte.

Aan iedere slaaprak worden verbonden twee
privaten. Deze behoeven doeltuigige privaattrek-
ters te hebben.

2. De algemeene toestand van het beddegoed
is goed, met dien verstande dat de mening van enkelen
enige bedden reiner konden zijn.

3. De geneesheer erlange eene instructie, vol-
gens welke hij:

a. alle nieuw-ingekomen weeren bij huane opne-
ming onderzoekt;

b. eenmaal per maand algemeene inspectie hante,
zoowel over gezonden als over kranken;

c. zijn bijzondere aandacht wijde aan de *tuberculose*,
(die menigvuldig te *Neerbosch* voorkomt)

d. en volgens welke letter dan tot dusver gezorgd
worde voor isolering van besmettelijke huidziekten.

4. In verband met de gevestigde reorganisatie
der ziekenverpleging en met den bouw van het
nieuwe ziekenhuis, dat uitmuntend wordt en wel-
dra gered zal zijn, kan de Hygienische Subcom-
missie geruststellende berichten geven betreffende
de verpleging van de zieken, temeer als straks eene
hoofdverpleegster der verantwoordelijke persoon in
de zieken-inrichting is.

5. Het is der Subcommissie niet gebleken, voor-
zover haar onderzoek heeft kunnen gaan, dat de
lijfstraffen te *Neerbosch* ook lichamenlijk letsel heb-
ben toegevoegd gehad. Zij acht het evenwel nood-
zakelijk, dat deze niet anders den door, of in tegen-
woordigheid van den directeur worden toegepast.

6. De tegenwoordige inrichting der badkamer
eischt verbetering.

Bij de slaapraken worde een eenvoudige wasch-
gelegenheid gemaakt.

7. Het welzijn der enuristen worde zooveel
mogelijk toevertrouwd aan jongens boven de 15 jaar.

De ondergeteekende, Prof. Dr. G. van Overbeek
de Meyer, kan zich met het bovenstaande, «waar-
deerdend woord» niet vereenigen en heeft verlangd,
zijne meening aangaande den sanitaire toestand te
Neerbosch zelfstandig uit te spreken.

Hij stelt op den voorgrond, dat hij den heer
J. van 't Lindenhoult, directeur der wees-inrichting,
houdt voor een ernstig en gemoedelijk man, die
het goede wil en met groten ijver gedurende eene
zeer lange reeks van jaren heeft getracht, zijne
stichting te *Neerbosch* tot grootere volmaking te
brengen. Voor die toewijding verdient die heer
voorzieker warmen dank en groeten lof.

Maar het valt naar de meening van den onder-
geteekende niet te ontkennen, dat de heer J. van
't Lindenhoult bij zijn lofswaardig streven al te zeer
op eigene krachten heeft gesteld en zeer groote
gebreken zijner stichting niet heeft gezien, of van
minder betekenis heeft geacht. Wanneer hij be-
kwame deskundigen geraadpleegd had, o. a. ook
den met het behandelen der zieken te *Neerbosch*
belastten geneeskundige Dr. de Blécourt, zouden de
groote gedsdommen, die aan gestadige uitbreiding
der weesinrichting zijn besteed, ongetwijfeld met
veel beter gevolg uitgegeven zijn.

Men zou dan geene gebouwen hebben zien ver-
rijzen in den thans algemeen afgekeurden hoefzer-
vorm; de slaapraken zouden betere ventilatie-mid-
delen verkregen hebben; de badinrichting zou, in-
plaats van eenze hooggevoelende en primitieve
gelegenheid tot het reinigen van het lichaam, eene
aangenome volmaakte en toch in aanleg en gebruik
zeer goedkoop geworden zijn.

Het toezicht op den gezondheidsstoestand der ver-
pleegden zou men opgedragen hebben aan een
deskundige, inplaats van aan den directeur der
wees-inrichting; ongetwijfeld zou dan een ernstig
onderzoek ingesteld zijn naar de maatregelen, die
tot eene aanzienlijke vermindering van de menig-
vuldigheid der besmettelijke huidziekten te *Neer-
bosch* zouden kunnen leiden; de aan deze ziekten
en evenzeer die aan *overvloed* lijdenden zouden af-
zonderlijke slaap-, leen- en eetruimen verkregen heb-
ben. Men zou de vraag ernstig overwoogen hebben,
of en in hoeverre de menigvuldigheid der *tuberculose*
onder de verpleegden aan gebreken der in-
richting geweten zou kunnen worden, en zoo ja,
wat daartegen dan het best kon worden gedaan.

Reeds vóór vele jaren zou eene min kostbare, doch
voldoende gelegenheid tot het afzonderen van leders
aan heete uitvalsziekten en andere besmettelijke
ziektevormen te *Neerbosch* verzetten zijn.

Dere groote tekortkomingen mogen echter niet
alleen aan den directeur der wees-inrichting ge-
weeten worden; ook de leden van het bestuur der
vereniging zijn daarvoor verantwoordelijk; hunnen
invloed op den gang van zaken hebben dezen,
althans wat de behartiging der gezondheidsbelangen
betreft, niet weten te gebruiken. Eene reorganisatie
van dat bestuur is daarom dringend nood-
zakelijk.

De ondergeteekende blijft voorts ten stelligste
meenen, dat het toepassen van lijfstraffen, in den
vorm van slagen met een stok of touw, in de wees-
inrichting te *Neerbosch* geheel afgeschaft moet
worden; de onderwijzer of opzichter, die tot het
handhaven van orde en tucht geene andere mid-
delen kent en wet te gebruiken, dan het toedie-
men